

have givet dem Medhold, og de have ikke haft Raad til at lade Sagen gaa til Høiesteret. Selv om man fra et rent juridisk Ståde vil sige, at disse Grundeiere ikke have Ret, mener jeg dog, at det vilde være billigt fra Lovgivningsmagtens Side at tage Hensyn til Lægmands Nødsbevidsthed og finde, at det i alt Fald er en forældet Bestemmelse, naar der staar: „støber til Nastrømmen“, og dette ikke længere er Tilfældet. — Den ydre Anledning til Forespørgselen er som sagt en Skrivelse, som jeg har modtaget fra 55 saakaldte Bolværkseiere i Horsens, som finde det trykkende, at de som rent private Grundeiere skulle vedligeholde Bolværker, som kun ere til for det Offentliges Skyld. Jeg burde maasse i min Forespørgsel have indskudt Ordet „kun“ foran „det Offentlige“, thi det følger af sig selv, at hvor Bolværket ligger mellem private Mænds Haver og Laen og Havnen eller Lignende, maa det paaligge de Private at vedligeholde Bolværket, og jeg antager ikke, at de ville kunne fritages derfor eller faae denne Forpligtelse afløst. Af de Domme, jeg har nævnt, fremgaar det, at der i Aarhus har kunnet finde, i alt Fald maasse en delvis Afløsning Sted — jeg kjender ikke Forholdet undtagen fra de nævnte Retssakter — idet der staar, at der i Aarhus er givet Cierne Erstatning for Bolværkerne. Der er altsaa givet Cierne Erstatning, og jeg antager derfor, at disse Ciere have haft Indtægt af deres Bolværker ved Baabe, som have lagt til; men dette er ikke Tilfældet i Horsens uden maasse for en ganstke Enkeltts Vedkommende, hvis Bolværk ligger helt yderst ude ved Havnen. Jeg har faaet mine Dplysninger derfra, og skjøndt det maasse efter Kortet kan se ud, som om der kunde være flere, er der kun en Eneste, som oppebærer en Indtægt af 30—40 Rd. om Aaret, og for dennes Vedkommende kunde der altsaa være Tale om Erstatning. Smidlertid tror jeg, at disse private Grundeiere ikke ville have Noget imod at give et billigt Wederlag for at faae denne Servitut afløst. Der har været ført Forhandlinger med Horsens Byraad derom, men det har ikke været muligt at komme til Enighed; man er kun kommen paa det Stene med, at det Tryk, der hviler paa de saakaldte Bolværkseiere, kun kan løses ad Lovgivningsveien ved en Lovbestemmelse. Jeg skal indskyde den Bemærkning, at der dog maasse kunde gives en Løsning af dette særlige Tilfælde, som staar i Forbindelse med et Punkt, der er opført paa Finantsloven, nemlig Trækbanen fra Sernbanegaarden til Havnen, der i 1861 er blevet løvet Horsens. Der er antydet forskellige Linier, men dersom man vælger den Linie, som kalbes den midterste, vil man komme til at opfylde Laen, og derved vilde jo dette Spørgsmaal kunne finde en meget let Løsning. Jeg skal ikke forbyde mig nærmere i dette Spørgsmaal, da det jo vil komme til at foreligge senere, jeg har kun villet gjøre opmærksom derpaa; jeg vil imidlertid dog sige, at jeg tror, at denne Linie tillige er den,

som i andre Henseender anbefaler sig som den formaalstjenligste. Jeg vilde være den ærede Indenrigsminister meget taknemmelig for et velvilligt Svar paa denne min Forespørgsel, men jeg tror, at der er Andre, der ville blive endnu mere taknemmelige derfor, thi det er en Sag, som i lang Tid har sat ondt Blod mellem Borgere og Byraad i Horsens. Jeg vilde ønske, at det var muligt at tilveiebringe saadanne Lovbestemmelser, som her er Tale om, og helst naturligtvis saadanne, som gjaldt for hele Danmark, hvis det nemlig virkelig ved nærmere Undersøgelse skulde vise sig at være et Spørgsmaal, som omfatter Mere, end jeg er i Stand til at overse; men selv om det kun omfatter dette særlige Tilfælde, vilde ordnende Lovbestemmelser paaskjønnes meget. En hurtig Hjælp vilde være meget ønskelig, og jeg tror ikke, at den vil være meget vanskelig at bringe.

Indenrigsministeren: Jeg vilde være meget glad ved at kunne give det ærede Medlem en velvillig Besvarelse, og velvillig skal den i ethvert Tilfælde blive i Formen, om den end i Realiteten maa blive afvisende; thi jeg skjønner ikke rettere, end at det Spørgsmaal, som her omhandles, slet ikke vedkommer Lovgivningen. Der er ikke den fjerneste Tvivl tilstede med Hensyn til dette Forhold, hverken i det specielle Tilfælde, som det ærede Medlem har fremdraget, eller i de fleste andre Byer; thi dels er det ordnet overensstemmende med de Rettsregler, som have været gjældende med Hensyn til Bolværker ligesaa Christian den Femtes Lov, hvorefter dette Spørgsmaal sættes i en vis Forbindelse med Segnspligten, dels er det ogsaa for over 100 Aar siden ordnet paa de forskjellige Steder ved særlige kongelige Anordninger. Der er saaledes ikke nogen Tvivl om, at Hemmeligheden egentlig er den, at Folk finde sig trykkede af denne Byrde, som de ikke have nogen Leilighed til at kunne drage nogen Nytte af, hvilket nok er Tilfældet med de fleste i Horsens, men en ganstke anden Ting er, om der er nogenstahelt Grund eller Berettigelse til gennem Lovgivningen at fritage dem for denne Byrde, som de ikke kunne være uvidende om, at der paahviler dem. Jeg tillader mig at tro, at ikke ret mange af de Paagjældende have haft nogenstahelt Tvivl i saa Henseende, thi Forholdet findes som det ærede Medlem selv bemærkede, nævnt i adskillige af de Kjøbekontrakter, som i de senere Aar have været affluttede, og det har altsaa været fuldkommen in confesso, at Pligten til at vedligeholde Bolværkerne paahvilede dem, der kjøbte Eiendommene. Det staar altsaa ligesom i Kjøbekontrakterne, men selv om det ikke stod der, kan der ikke være nogenstahelt Tvivl om, at Byrden af Bolværkernes Vedligeholdelse paahviler dem, og denne Tvivl maa i ethvert Fald, forsaavidt den har været tilstede, være hævet derved, at der, som den ærede Forespørger selv